

Arkeologisk rapport från Göteborgs Stadsmuseum 2007:45

Undersökning: Utredning för galoppbana i Lexby, Björlanda **Lst:s dnr:** 220-19928-94

Ansvarig institution: Göteborgs Stadsmuseum

Eget dnr: 724.94.Z 430

Ansvarig för undersökningen: Johan Wigforss

Fynd: Ja ☒ Nej ☐

Ekonomiskt kartblad: 7B 2d = 7123

Lägeskoordinater: x 6410,5 y 1266,1

Landskap	Bohuslän
Socken/Stad	Björlanda
Fornlämningsnummer	-
Fastighet/kvarter	Östergärde 2:8
Fornlämningstyp	-
Undersökningsår	1994
Typ av undersökning	Utredning (fig. 1-2)
Dokumentationsmaterial	Denna rapport
Materiallista bifogas	Ja (GSMA 940007)
Datering	
Beskrivning (ex.: orsak till undersökningen, beskrivning av undersökningsområdet, undersökningens omfattning, sammanfattning av resultaten, fyndkategorier)	
Utredningen gjordes med anledning av planerad galoppbana. Området var en bred utsträckt dalgång som i öster och väster gränsade mot lägre bergsområden. I söder bildade Osbäcken och Björlandavägen gräns. I öster gick Norrleden. Vid utredningen grävdes ett fyrtiotal provschakt. Fynd och kulturlager påvisar närhet till kända fornlämningar i området. Fynden talar närmast för datering till stenålder. Någon närmare datering går ej att göra utifrån fynden.	
Resultaten har publicerats i:	
Sammanställt av, namn och datum	
Ulf Ragnesten 2007-11-21	

Beskrivning forts.

Utredningsområdet utgjordes av en flack äng väster om Norrleden och norr om Björlandavägen på centrala Hisingen. Centralt genom området gick ett djupt dike som avvattnade ängsområdet och mynnade ut i Osbäcken i söder. Inom området fanns några mindre bergshöjder och impediment. Dessa var moränklädda medan dalen i övrigt huvudsakligen utgjordes av ett matjordslager ovanpå lera.

I anslutning till utredningsområdet låg fornlämningar i form av stensättningar, fångstgrop samt stenåldersboplatser. Inom utredningsområdet låg två fornlämningar – Bj 356 utgjorde en stenåldersboplatz och Bj 444 en brons- och järnåldersboplatz. Några av utredningsschakten låg i anslutning till dessa boplatser.

På fig 3a och 3b återges placeringen av utredningsschakten. Schakten 7-13 saknar dokumenterat terrängläge.

Fynden från utredningen och spår av kulturlager fanns i schakt 8. Tyvärr är placeringen av detta schakt oklar. Även i schakt 19 och 20 (fig. 3a) fanns kulturlager och fynd av slagen flinta (jf. Bifogad fyndtabell). Dessa schakt låg i anslutning till brons- och järnåldersboplatzen Bj 444. Invid schakt 28-31 på utredningsområdets centrala och östra del låg två sentida husgrunder (fig. 3b).

Antikvarisk bedömning

Då inte några nya fornlämningar påträffades inom utredningsområdet föreligger inget hinder ur arkeologisk synpunkt för byggnation av galoppbana. Däremot måste hänsyn tas till de befintliga fornlämningarna Bj 356 och Bj 444. Dessa har skydd enligt kulturminneslagen och skulle byggnationen inkräkta på dessas fornlämningsområden krävs i första hand arkeologiska förundersökningar.

På följande sidor beskrivs dokumentationen av utredningens schakt.

1994-11-10

Arkeologisk utredning för Lexby Galoppbana i Björlanda.

Provgrävning

Schakt 1

5x1,3 m. Ploglager ca 0,3 m djupt därunder lera. Leran är åtminstone 40 cm djup. Inga fynd.

Schakt 2

5 meter. Lagerföljd samma som schakt 1. Dessutom påträffades ett smalt dräneringsdike. Inga fynd.

Schakt 3

9 m i längd. Samma lagerföljd som schakt 1. Inga fynd.

Schakt 4, 5, 6 samtliga dessa 3 schakt 6 m långa samma lagerföljd som tidigare. Inga fynd.

Schakt 7

20 m långt. Schaktet drog i riktning öst-väst. I den östra delen påträffades 2 flintavslag.

Schakt 8

Beläget längst ut i det sydvästra hörnet i en liten gip, svag östsluttning. Här påträffades ett svart kulturlager ca 1 dm djupt med en del stenar i varierande storlek enstaka kolbitar, en flintskrapa, en del skörbrända stenar. Schaktet grävdes 10 m långt. Längs ca 6 m i schaktet iakttogs kulturlagret.

Schakt 9

6 m långt, lagerföljd som tidigare, dvs 25-30 cm ploglager därunder lera. I leran fanns spår av dräneringsdike i ungefär öst-västlig riktning. Dock iakttogs inte något spår av kulturlager i detta schakt.

Schakt 10

6 m långt. Ploglager 0,3-0,4 m djupt. Därunder lera. Schaktet beläget öster om den lilla redskapsboden.

Schakt 11

längd 7 m. Matjord ca 0,2 m därunder lera. Mängder av odlingssten och modernt tegel. Inga fynd tillvaratogs.

Schakt 12

11 m långt. Matjord 0,2-0,3 m. I den östra delen sandigt underlag. 3 flintavslag tillvaratogs. Inget spår av kulturlager.

Schakt 13.

6 m långt. Matjord 0,3 m - därunder lera. I schaktet påträffades ett nord-sydligt kabelschakt, troligen teleledning. Troligen i samma linje som längre söder ut där vi påträffade 2 T-järnsstolpar i galvat stål.

Schakt 14

0,25-0,3 m matjord därunder lera, Inga fynd. Schaktet 6 m långt.

Schakt 15

Matjord 0,3 m därunder lera. I västra delen berg. 6 m långt schakt. Inga fynd.

Schakt 16

8 m långt. Matjord 0,2-0,25 m därunder lera. Inga fynd. Schaktet beläget alldeles väster om gårdesgården i ett område som har varit plöjt.

Schakt 17

6 m långt. 0,3 m djup matjord. Inga fynd.

Schakt 18

6 m långt. 0,3 m matjord därunder lera. Inga fynd.

Schakt 19

Beläget på östsidan. Detta schakt grävdes för att kunna kontrollera utbredningen av den järnåldersboplats som vi påträffade i samband med provgrävningarna för gasen. Schaktet var 6 m långt. I norra delen en kolfläck 0,2-0,3 m i diameter. I övrigt syns i botten på ploglagret rester efter kulturlager, svart, sotigt. 5-10 m söder om schakt 19 ser man också flera svarta fläckar i plogtilltorna.

Schakt 20

Beläget öster om schakt 19. Här finns inget sammanhängande kulturlager men man kan se antydan här och var till kulturlager i botten på ploglagret alldeles på leran. I detta schakt fanns ett avslag med retusch och i schakt 19 ett flintavslag. Direkt söder om schakt 20 ca 20 m söder om syns också delar av svart kulturlager i plogtilltorna. De svarta fläckarna i plogtilltorna syns förekomma åtminstone 40 m öster om schakt 20.

Schakt 21

I granplantering 10 m långt matjord 0,3 m, botten i schaktet delvis berg underlaget delvis småstenigt bitvis något lerigt. Fynd: 1 flintavslag och en osäker bit lerklining.

Schakt 22

6 m långt, matjord 0,2 därunder sandig lera med en del sten.

Schakt 23

9 m långt, matjord 0,2 m därunder lera. Inga fynd.

Schakt 24

6 m långt, matjord 0,2-0,25 m därunder lera. Inga fynd.

Schakt 25

matjord 0,25 m därunder lera. Inga fynd.

Schakt 26

6 m långt, matjord 0,2-0,3 m. Därunder en sandig lera även något grusig. I botten på matjordslagret är det mycket fläckigt, dock inga kolbitar. Kulturlager?

Schakt 27

7 m långt, matjord 0,2-0,25 m därunder stenigt sandigt grus. Matjorden är mycket mörk, har varit ploglager glas fanns neri botten. Delar av ett flintavslag påträffades. Kulturlager i matjorden? Dock inga kolbitar iakttagna.

Schakt 28

6 m långt, matjord 0,15-0,25 m, därunder lera. Matjorden har varit plöjd. Tegel påträffades. Inga fynd tillvaratogs. Öster om schaktet finns 2 husgrunder som vi bör söka efter på lantmäterikartorna.

Schakt 29

7 m långt, matjord 0,2-0,3 m, därunder stenigt sandigt grus. Matjorden är ganska mörk innehåller en del flintavslag, 7, 8 stycken samt ganska modernt tegel. I botten påträffades längs med schaktet ett dräneringsdike, stentrumma.

Schakt 30

togs öster om gärdesgården 3 m långt, matjord ca 0,2 m därunder stenigt sandigt grus, även här fanns tegel. En kärna och 2 avslag tillvaratogs.

Schakt 31

6 m långt, matjord 0,2-0,25 m därunder lera något sandig. Inga fynd.

Schakt 32

Längd 6 m, matjord 0,25-0,3 m. Därunder sand med en del stora stenar. Ett dräneringsdike påträffades i schaktet. Inga fynd.

Schakt 33

6 m långt, matjord 0,2 m. Därunder stenigt grus som synes var någon dm djup, därunder sandig lera. Ett stycke med tillhuggning och några avslag. Schaktet togs öster om gärdesgården men på ett område som har varit odlad.

Schakt 34

4 m långt, grävdes även detta öster om gårdesgården i den sumpiga sänkan mot norrleden. Matjord 0,2 m därunder ett tunt stenigt grusskikt därunder sandig lera. Ett avslag.

Schakt 35

6 m långt, matjord 0,2-0,25 m därunder stenigt grus. Ett flintavslag. Detta schakt grävdes i kanten på åkern väster om gårdesgården.

Schakt 36

Praktiskt taget ingen matjord utan stenigt grus. Skrot, modernt porslin och ganska omrört. Ett flintavslag tillvaratogs. Schaktet 6 m långt.

Schakt 37

6 m långt, matjord 0,25-0,3 m därunder lera något sandig, Inga fynd.

Fig. 1. Utredningsområdets plats på centrala Hisingen i Göteborgs kommun. Blå kartan skala 1:100 000.

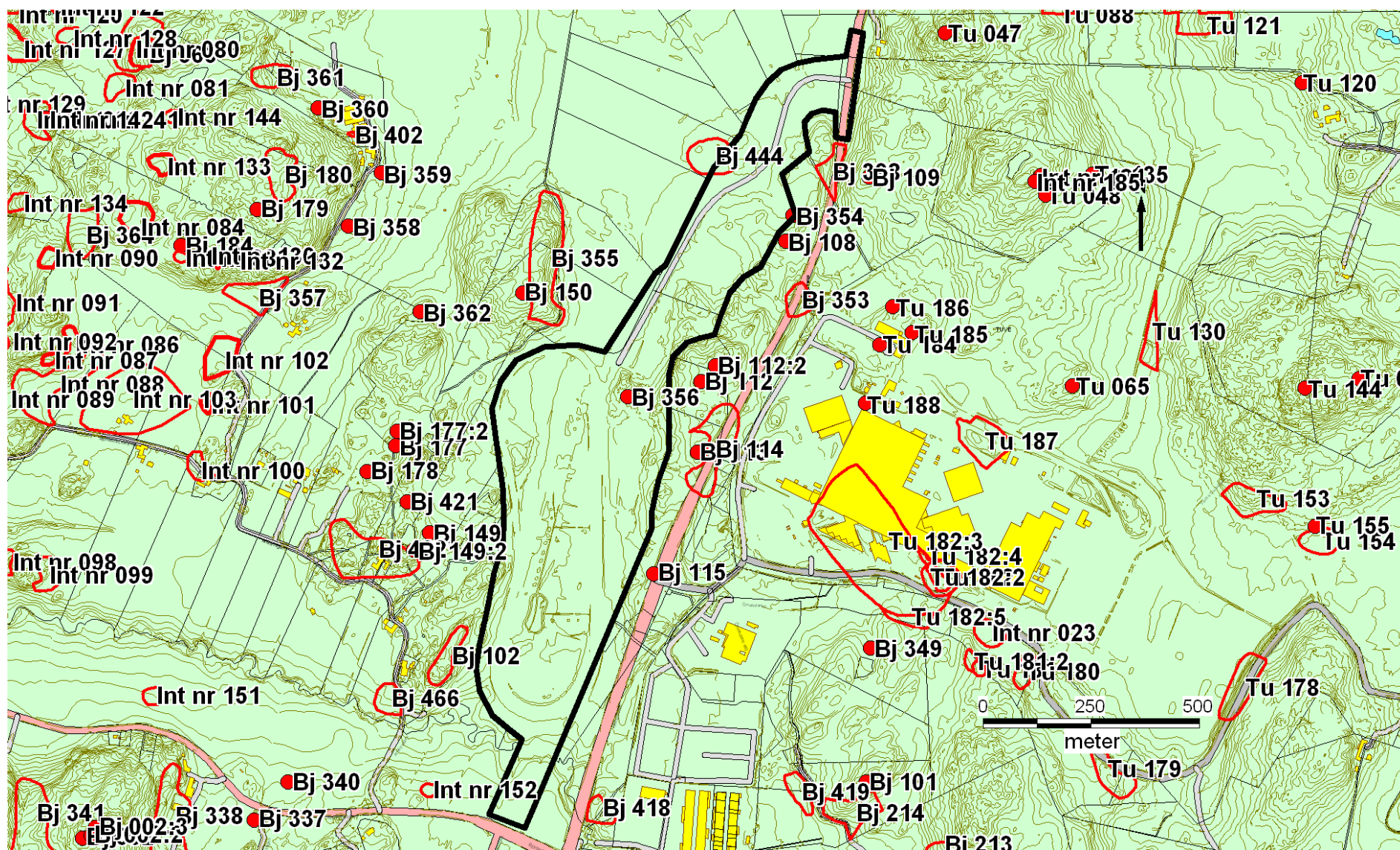

Fig. 2. Utredningsområdet markerat med svart linje som begränsning, väster om Norrleden och norr om Björlandavägen centralt på Hisingen.

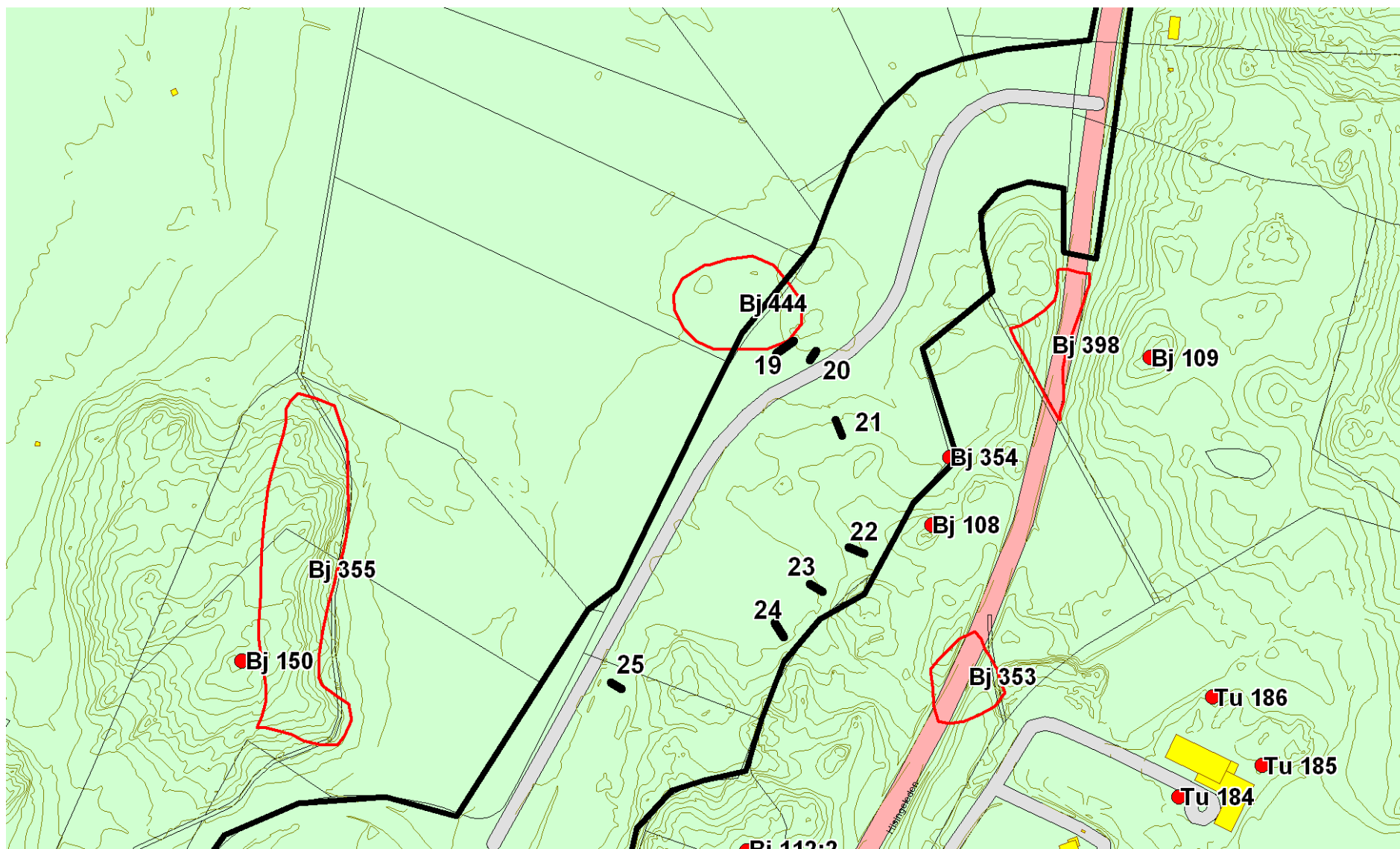

Fig. 3a. Utredningsschaktens läge på den norra delen av utredningsområdet. Skala 1:5000.

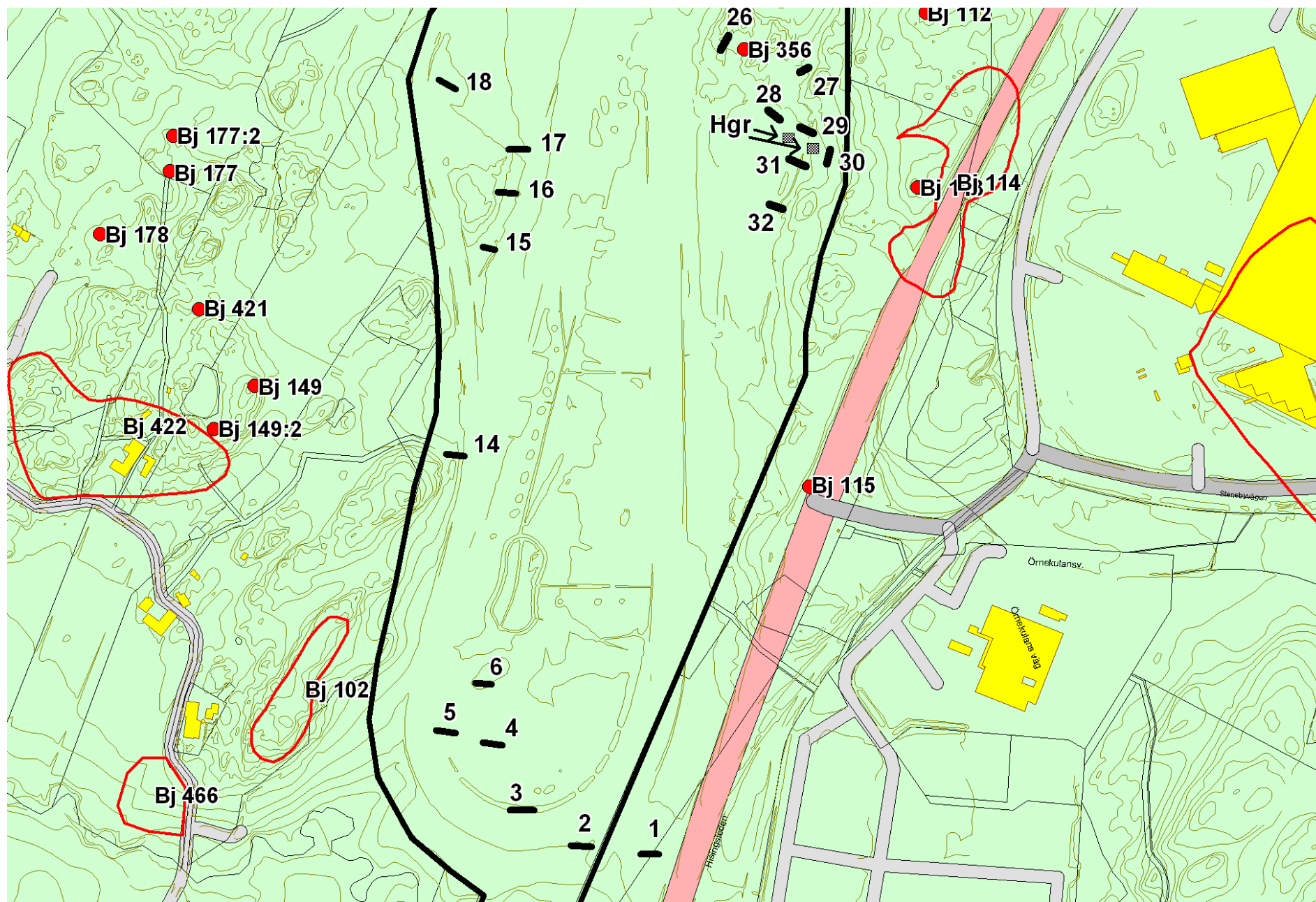

Fig. 3b. Utredningsschaktens läge på den södra delen av utredningsområdet. Skala 1:5000.

Fyndtabell

GSMA

940007:	Grävningsenhet	Sakord	st	gr	Material	Beskrivning
001	Provgrop 7	Avslag	2	30	Flinta	
002	Provgrop 8	Avslagsskrapa A	1	76	Flinta	
003	Provgrop 8	Avslag	1	17	Flinta	
004	Schakt 12	Avslag	3	25	Flinta	
005	Schakt 20	Avslag med retusch	1	25	Flinta	
006	Schakt 20	Avslag	1	39	Flinta	
007	Schakt 21	Avslag	1	8	Flinta	
008	Schakt 27	Avslag	1	6	Flinta	
009	Schakt 29	Kärnfragment B	1	13	Flinta	
010	Schakt 29	Kort spånfragment	1	7	Flinta	
011	Schakt 29	Avslag	8	54	Flinta	
012	Schakt 30	Övrig kärna	1	65	Flinta	
013	Schakt 30	Avslag	2	16	Flinta	
014	Schakt 33	Stycke med tillhuggning	1	23	Flinta	
015	Schakt 33	Avslag	2	16	Flinta	
016	Schakt 34	Avslag	1	13	Flinta	vitpatinerat
017	Schakt 35	Avslag	1	8	Flinta	
018	Schakt 36	Avslag	1	1	Flinta	